

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1980-1981

16 FEBRUARI 1981

VOORSTEL VAN DECREET

— van mevrouw J. DE LOORE - RAEYMAEKERS c.s. —
houdende instelling van een jaarlijkse staatsprijs
voor vertaling van Nederlandse letterkunde

VERSLAG

namens de Commissie voor taaldecreeetgeving en taalbescherming
uitgebracht door mevrouw M. PANNEELS - VAN BAELEN

Samenstelling van de Commissie voor taaldecreeetgeving en taalbescherming van de Vlaamse Raad:

Voorzitter: de heer E. Vankeirsbilck.

Vaste leden: de heren G. Beerden, F. Cauwenberghs, E. Cooreman, P. De Kerpel, E. Desutter, mejuffrouw M. De Weweire, de heer L. Lindemans, mevrouw M. Panneels-Van Baelen, mevrouw N. Staels-Dompas, de heer F. Tanghe, mevrouw G. Turf-De Munter, de heer E. Vankeirsbilck;
de heren M. Bourry, I. Egelmeers, J. Férir, G. Nyffels, J. Sleenckx;
de heren S. Février, A. Kempinaire, H. Vanderpoorten, W. Van Renterghem;
de heren V. Anciaux, G. De Rouck.

PLaatsvervangers:

mevrouw J. De Loore-Raeymaekers, de heer A. Deneir, mevrouw C. Planckaert-Staessens, de heren M. Van Dessel, A. Verbist, H. Weckx.
de heren A. De Baere, G. De Smeyter, J. Van den Eynden ;
de heer Albert Claes, mevrouw L. Herman-Michielsens;
de heer R. Vandezande.

Samenstelling van de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap :

Voorzitter: de heer E. Flamant .

Vaste leden: de heren F. Cauwenberghs, E. Cooreman, P. De Kerpel, H. Deleeck, mevrouw J. De Loore-Raeymaekers, de heren A. Deneir, L. Lindemans, mevrouw M. Panneels-Van Baelen, N. Staels-Dompas, de heer F. Tanghe, mevrouw G. Turf-De Munter, de heer E. Vankeirsbilck;
de heren A. Deconinck, I. Egelmeers, J. Férir, G. Nyffels, J. Van den Eynden ;
de heren Albert Claes, E. Flamant, L. Van de Velde, W. Van Renterghem ;
de heren G. De Rouck, J. Valkeniers.

Plaatsvervangers :

de heer E. Desutter, mejuffrouw M. De Weweire, de heren M. Van Herreweghe, A. Verbist, H. Weckx, N.;
de heren A. De Baere, G. De Smeyter, J. Sleenckx;
de heren L. De Grève, S. Février ;
de heer R. Vandezande.

Zie :

65 (1980-1981)

— Nr. 1: Voorstel van decreet (Omslag)

DAMES EN HEREN,

Het voorstel van decreet van mevrouw J. De **Loore-Raeymaekers** c.s. houdende instelling van een jaarlijkse staatsprijs voor vertaling van Nederlandse letterkunde werd op 16 oktober 1979 bij de voormalige Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap ingediend en door de commissie voor taalwetgeving en taalbescherming van deze instelling reeds grondig besproken.

De stand van de bespreking werd in een interim-verslag samengevat.

Opnieuw aanhangig gemaakt bij de Vlaamse Raad op 19 november 1980 beslist de commissie dezelfde verslaggever aan te duiden en de bespreking van het voorstel op basis van het interim-verslag verder te zetten.

Toelichting van de indiener

De indiener herinnert er vooreerst aan dat dit voorstel oorspronkelijk werd ingediend door wijlen senator Leo Vanackere. Door het aanmoedigen van de vertaling van het Nederlandstalig literair werk van Belgische auteurs wordt beoogd dit literair werk in het buitenland te doen kennen en waarderen.

De indiener wijst erop dat dit voorstel het decreet van 27 juni 1973 betreffende de toekenning van staatsprijzen voor de Nederlandse letterkunde aanvult met een vertaalprijs. Het voorliggend decreet is niet alleen geïnspireerd op bovengemeld decreet maar eveneens op het koninklijk besluit van 1 december 1967 ter aanmoediging van vertaling van literair werk van Vlaamse auteurs en op werkdocumenten van 19 juli 1978 uitgaande van het bestuur van Kunsten en Kunstonderwijs bij het Ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur. Tevens is het de bedoeling de Nederlandse letterkunde buiten onze grenzen te verspreiden.

Algemene bespreking

De commissieleden zijn de mening toegedaan dat de instelling van een staatsprijs voor vertaling van Nederlandse letterkunde nuttig is voor alle literaire genres (poëzie, kritiek, essay, jeugdliteratuur...).

Zij wensen dan ook dat het risico wordt uitgesloten dat bepaalde takken van de letterkunde niet aan bod zouden komen. Zo stellen er zich voor vertaling van romans waarschijnlijk geen problemen, maar is dit ook het geval bijvoorbeeld voor vertaling van toneelliteratuur? De commissieleden wensen dat de vertaalprijs alternatief aan de verschillende genres zou toegekend worden. Na een gedachtenwisseling wordt beslist het voorstel niet te amenderen, maar eenparig wordt gesteld dat in de mate van het mogelijke alle genres aan bod zouden komen en een op te richten adviescommissie er zou voor waken dat de verschillende takken literair werk en bijgevolg ook de zwakke genres aan bod komen.

Vervolgens grijpt een grondige gedachtenwisseling plaats over het feit of de vertaling beperkt moet blijven tot Zuidnederlands literair werk ofwel tot alle Nederlands literair werk moet worden uitgebreid. In dit verband zijn de meeste leden van oordeel dat de nadruk moet worden gelegd op het werk van eigen, Vlaamse bodem dat moet worden verspreid, zodanig dat Noordnederlandse literatuur niet in aanmerking komt. De staatsprijs zou, aldus deze leden, moeten worden

toegekend aan de beste vertaling van literair werk van een Belgisch auteur in de Nederlandse taal en dat buiten het Nederlandse taalgebied wordt verspreid.

Een discussie ontstaat dan in verband met de nationaliteit van de aan te **moedigen** vertaler. De meeste leden breken hier een lans om zowel een vertaler van buitenlandse als van Belgische nationaliteit te kunnen aanmoedigen.

Tenslotte meent een lid er nog te moeten op wijzen dat de vergelijking met bovenvermeld decreet van 19 juni 1973 uiteraard slechts opgaat, voor zover het niet om de in artikel 1 van dit decreet voorziene Grote Staatsprijs voor Nederlandse letterkunde gaat, maar wel over de in dit decreet voorziene andere staatsprijzen.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1 (nieuw)

Het opnieuw indienen van het voorstel van decreet bij de Vlaamse Raad had voor gevolg dat krachtens artikel 19, § 1, 2e lid van de wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen een artikel 1 (nieuw) diende te worden toegevoegd luidende :

„Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.”

De toevoeging van dit artikel heeft een vernummering van alle artikelen van het oorspronkelijk voorstel van decreet voor gevolg.

Artikel 2

Bij het eerste lid van dit artikel legt de indiener een amendement neer ertoe strekkend de woorden „elk jaar” te vervangen door de woorden „om de drie jaar” (Stuk 87 (1979-1980) — Nr. 2). Deze visie wordt verantwoord door te stellen dat de ervaring op basis van het koninklijk besluit van 1 december 1967 heeft geleerd dat het reeds moeilijk genoeg is om de drie jaar gekwalificeerde kandidaten te vinden.

De commissieleden verklaren het met deze **termijnaanpassing** eens te zijn.

Eveneens bij het eerste lid van dit artikel dient een lid een amendement in ten einde de voorliggende tekst zodanig te wijzigen dat in een eerste lid het principe duidelijk wordt vastgelegd dat een staatsprijs voor vertaling van Nederlandse letterkunde wordt ingesteld; een tweede lid zou dan bepalen dat om de drie jaar deze prijs wordt toegekend voor de beste vertaling van literair werk van een Belgisch auteur in de Nederlandse taal dat buiten het Nederlands taalgebied wordt verspreid (Stuk 87 (1979-1980) — Nr. 3).

Na nog een korte gedachtenwisseling verklaren de commissieleden het met deze zienswijze eens te zijn. Dientengevolge vervalt het amendement van de hoofdindiener wat het eerste lid van dit artikel betreft.

Over het tweede lid van het oorspronkelijk artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Ter stemming gelegd wordt het amendement en het ganse artikel eenparig aangenomen.

Bijgevolg wordt tevens het opschrift vervangen als volgt : „Voorstel van decreet houdende instelling van een driejaarlijkse staatsprijs voor vertaling van Nederlandse letterkunde”.

Artikel 3

Bij dit artikel dient de indiener een amendement in ertoe strekkend het bedrag van honderdvijftientig duizend frank te vermeerderen tot tweehonderdduizend frank (Stuk 87 (1979-1980) — Nr. 2). Hierdoor zou de prijs in overeenstemming worden gebracht met de andere staatsprijzen, zoals bedoeld bij het decreet van 27 juni 1973 betreffende de toekenning van staatsprijzen voor de Nederlandse letterkunde.

Een lid werpt op dat het vertalen minder creatief zou zijn dan het tot stand brengen van „originele” literatuur. Derhalve zou de prijs niet zo hoog mogen zijn.

Deze stelling wordt door vele leden sterk betwist.

De Minister van de Vlaamse Gemeenschap deelt mede dat een vertaling van de *Ilias* ooit werd bekroond met de Staatsprijs voor poëzie.

Vervolgens wordt voorgesteld om de woorden „de Minister van Nederlandse Cultuur” te vervangen door de woorden „de Minister die de Nederlandse cultuur onder zijn bevoegdheid heeft” en om in fine van dit artikel het woord „verhoogd” te vervangen door het woord „aangepast”.

De commissieleden verklaren het met het amendement alsmede met de voorgestelde tekstverbeteringen eens te zijn.

Ter stemming gelegd wordt het amendement en het ganse artikel 2 eenparig aangenomen.

Artikel 4

Bij amendement stelt de indiener voor aan dit artikel een tweede lid toe te voegen ertoe strekkend een uit vijf leden bestaande jury in te voeren. Het oudste lid van deze jury zou als voorzitter fungeren, het jongste als secretaris (Stuk 87 (1979-1980) — Nr. 2).

De indiener voegt eraan toe dat het nodig is de samenstelling van de jury te specificeren en deze in concordantie te brengen met het decreet van 27 juni 1973 betreffende de toekenning van staatsprijzen voor de Nederlandse letterkunde.

Vervolgens legt de indiener als artikel 3bis (nieuw) een amendement ter tafel om de jury toe te laten, bij ontstentenis van waardevol werk, de Minister toe te laten de prijs niet toe te kennen (Stuk 87 (1979-1980) — Nr. 2). De indiener verantwoordt dit amendement met te stellen dat zelfs bij een driejaarlijkse periodiciteit het nog kan voorkomen dat een jury niet voldoende kwaliteiten in de voorgelegde werken vindt.

Na een korte gedachtenwisseling stemmen de commissieleden met de strekking en de tekst van deze amendementen in en worden zij samen met de oorspronkelijke tekst van artikel 3 tot één nieuw artikel omgevormd.

Verder wordt duidelijk gesteld dat de Minister verplicht is het advies van de jury in te winnen maar dat de Minister het recht heeft de prijs niet toe te kennen. Bovendien kan ook de jury de Minister adviseren de prijs niet toe te kennen bij ontstentenis van waardevol werk.

Op de vraag of de Minister in dit geval de prijs kan toekennen aan een door de jury niet voorgedragen persoon, wordt ontkennend geantwoord.

De verslaggever wenst deze precisering in de tekst van artikel 3 op te nemen en dient een amendement in (Stuk 87 (1979-1980) — Nr. 4).

De Minister wijst erop dat deze precisering niet nodig is. Nog nooit werd iemand bekroond buiten het advies van de

jury om. Wel belangrijk is de aan de Minister verleende mogelijkheid de prijs niet toe te kennen.

Overigens is deze precisering ook niet opgenomen in de tekst van het decreet van 27 juni 1973.

De verslaggever verklaart daarop haar amendement in te trekken, maar wenst in het verslag erop te wijzen dat de commissie het erover eens is dat de prijs niet mag worden toegekend aan een door de jury niet voorgedragen persoon.

De commissie stemt hiermee in.

Verschillende leden werpen op dat de term „jury” hier in een oneigenlijke betekenis wordt gebruikt. Een jury beslist. De term „adviescommissie” zou adequater zijn aangezien in casu slechts een (juridisch niet bindend) advies wordt verleend aan de Minister die beslist.

Terwijl enkele leden van oordeel zijn dat de term „jury” beter is, omdat hij traditioneel in samenhang met toekenning van prijzen wordt gebruikt, wordt uiteindelijk toch de voorkeur gegeven aan „adviescommissie”.

Tenslotte worden de woorden „Minister van Nederlandse Cultuur” vervangen door „Minister die de Nederlandse Cultuur onder zijn bevoegdheid heeft”.

Ter stemming gelegd worden de amendementen en het ganse artikel 3 eenparig aangenomen.

Artikel 5

Bij dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Het wordt eenparig aangenomen.

Artikel 6 (nieuw)

De wijziging in de periodiciteit van de toekenning van de prijs (zie artikel 1) — vroeger jaarlijks, nu driejaarlijks — heeft voor gevolg dat men moet bepalen in welk jaar hij voor het eerst zal worden toegekend.

De commissie is het eens over het voorstel deze prijs voor het eerst in 1983 toe te kennen.

Een nieuw artikel in die zin wordt aan de tekst toegevoegd.

Het wordt eenparig aangenomen.

Eindstemming

Het gehele voorstel van decreet wordt eenparig aangenomen.

De Verslaggever,

De Voorzitter,

M. PANNEELS-VAN BAELEN

E. VANKEIRSBILCK

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**Voorstel van decreet****houdende instelling van een driejaarlijkse staatsprijs
voor vertaling van Nederlandse letterkunde**

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Artikel 2

Een staatsprijs voor vertaling van Nederlandse letterkunde wordt ingesteld.

Om de drie jaar wordt hij toegekend voor de beste vertaling van literair werk van een Belgische auteur in de Nederlandse taal dat buiten het Nederlands taalgebied wordt verspreid.

De vertaler mag zowel van buitenlandse als van Belgische nationaliteit zijn.

Artikel 3

Het bedrag van de prijs is tweehonderdduizend F, het is ondeelbaar en kan slechts aan één persoon worden toegekend.

Het bedrag mag door de Minister die de Nederlandse cultuur onder zijn bevoegdheid heeft worden aangepast.

Artikel 4

De Minister die de Nederlandse cultuur onder zijn bevoegdheid heeft kent deze prijs toe na advies te hebben ingewonnen van een door deze Minister benoemde commissie.

Deze adviescommissie zal bestaan uit vijf leden. Het oudste lid fungeert als voorzitter, het jongste als secretaris.

Deze adviescommissie kan, bij ontstentenis van waardevol werk, de Minister voorstellen de prijs niet toe te kennen.

Artikel 5

De prijs mag geen twee opeenvolgende malen aan dezelfde vertaler worden toegekend.

Artikel 6

De prijs wordt voor de eerste maal toegekend in 1983.
